

شناسنامه نهج البلاغه

آشنایی موجز و مختصر با بیانات و نوشته های امیرالمومنین علی علیه السلام

تألیف

محمد رضا جواهری حقیقی

میکائیل

سرشناسه	: جواهری حقیقی، محمدرضا، ۱۳۹۴ -
عنوان قراردادی	: نهج البلاغه، فارسی، برگزیده، شرح
عنوان و نام پدیدآور	: شناسنامه نهج البلاغه: آشنایی موجز و مختصر با بیانات و نوشته‌های امیرالمومنین / محمدرضا جواهری حقیقی،
مشخصات نشر	: تهران: میکائیل، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۰ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	: 978-964-7066-42-6
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
عنوان دیگر	: آشنایی موجز و مختصر با بیانات و نوشته‌های امیرالمومنین علی.
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ قی --- خطبه‌ها
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ قی. --- کلمات قصار
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ قی. --- نامه‌ها
موضوع	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ قی. نهج البلاغه، برگزیده --- نقد و تفسیر
شناسه افزوده	: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ قی. نهج البلاغه، برگزیده، شرح
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳.۰۳۳۳/۲۸BP ج۹ /
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۱۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۶۷۱۴۰۳

میکائیل

شناسنامه نهج البلاغه

آشنایی موجز و مختصر با بیانات و نوشته‌های امیرالمومنین علی علیه السلام

محمد رضا جواهری حقیقی

ناشر: میکائیل

چاپ: اول، ۱۳۹۲

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۹۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۰۶۶-۴۲-۶

تهران، بزرگراه رسالت، مجیدیه شمالی، خیابان برادران محمودی شرقی، کوچه امید، پلاک ۱

www.ashja.com

تلفن: ۲۵۱۲۸۳۴۴ دورنگار: ۲۶۳۰۰۶۶۸

«فهرست مطالب»

صفحه

عنوان

۱.....	مقدمه:
۳.....	فصل اول: خطبه‌های نهج البلاغه.....
۵.....	- بخش نخست: خطبه‌های مشخص شده به لحاظ زمانی.....
۹۵.....	- بخش دوم: خطبه‌های نامشخص به لحاظ زمانی.....
۱۳۱.....	فصل دوم: نامه‌های نهج البلاغه.....
۱۳۳.....	- بخش نخست: نامه‌های مشخص شده به لحاظ زمانی.....
۱۷۷.....	- بخش دوم: نامه‌های نامشخص به لحاظ زمانی.....
۱۷۹.....	فصل سوم: جملات قصار نهج البلاغه.....
۱۸۱.....	- جملات قصار مشخص شده به لحاظ زمانی.....

مقدمه

هدف از تحریر کتاب شناسنامه نهج البلاغه، آشنایی موجز و مختصر با بیانات و نوشته‌های امیرالمؤمنین علی (علیه السلام)؛ گردآوری شده در نهج البلاغه است. به گونه‌ای که مانند کتابی مرجع مورد استفاده دانش‌پژوهان و مخاطبین محترم قرار گیرد تا با نگاهی اجمالی و در کمترین زمان ممکن به اطلاعاتی جامع و مانع از بیانات و مکتوبات امام (علیه السلام) دست یابد. بر این اساس هر خطبه و نوشته امام (علیه السلام) از طریق دوازده گزینه مهم ارائه و معرفی گردیده است که عبارت‌اند از:

- ۱- زمان و مکان وقوع هر خطبه و نامه به لحاظ تاریخی
- ۲- موضوع
- ۳- مخاطب
- ۴- نسبت
- ۵- جایگاه شغلی
- ۶- علت ایراد سخن یا ارسال نامه
- ۷- ویژگی یا خصیصه محوری
- ۸- لحن و کلام (در انواع ارشادی، تشریحی، تفسیری، ملایم، میانه، تند، شکوه آمیز یا متضمن سپاس و قدردانی)
- ۹- حجم به سطر و کلمه معمول
- ۱۰- نقطه آغاز و فرجام
- ۱۱- محتوا و درس‌های هر خطبه، نامه و جمله قصار در خلاصه‌ترین شکل آن
- ۱۲- هدف و نتیجه

و بالاخره در هر بخش، یک جرعه از سبوی کلام امام (علیه السلام) تحت عنوان «یک جمله» که به سختی انتخاب شده تا هم فضای عمومی آن بخش ترسیم گردد و هم مخاطب گرامی، با گشودن هر صفحه از شناسنامه نهج البلاغه با یکی از حکمت‌آمیزترین سخنان حضرتش مواجه شده، روح و روانش را به برکت آن جلا بخشد.

همچنین شماره پیشین، نشان‌دهنده شماره بیانات و نوشته‌های امام (علیه السلام) در تمامی نسخه‌هایی است که تا به امروز چاپ شده و به قصد سهولت در ارجاع مطالب و ارائه مستندات تحقیقی مخاطبین طرح گردیده است. اما آنچه ملاک و مبنای شماره‌گذاری در نسخه «شناسنامه نهج البلاغه» است همان ترتیب بیانات و نوشته‌ها بر اساس توالی

تاریخی آن‌هاست که در ابتدای هر بخش آورده شده است.^۱

به‌طور کلی مجموعه حاضر از سه فصل و پنج بخش تشکیل شده که شامل بیانات و مکتوبات حضرت امیر علیه السلام با زمان‌بندی مشخص و نامشخص است. بر این اساس در ابتدای هر بخش از بیانات و نوشته‌های امام علیه السلام، فهرست ترتیبی مطالب همان بخش با ارائه عناوین شماره فعلی، پیشین، سال مربوطه (به هجری قمری) و محور اساسی کلام و قلم امیرالمؤمنین علیه السلام ذکر گردیده است تا سهولت لازمه را در جستجوی مطالب، تطبیق شماره‌های پیشین و فعلی، انجام تحقیقات تاریخی (مبتنی بر سال وقوع حوادث و رخدادها) و گزینش محور مورد علاقه یا جداسازی مباحث تاریخی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، نظامی از مباحث اعتقادی، ارزشی، اخلاقی، عرفانی و فلسفی صرف فراهم آورده باشیم.

در خاتمه از تمامی کسانی که به نحوی از انحاء حقیر را با نظرات، تشویق‌ها و حتی انتقادات خود یاری رسانده‌اند تشکر و قدردانی نموده، آرزوی عزت دنیوی و سعادت اخروی در سایه‌سار ولایت مولا علی علیه السلام را برای ایشان از خالق یکتا مسئلت داشته و عمل خالصانه به اوامر و نواهی حضرت حق جل‌جلاله را آرزو مندیم.

محمدرضا جواهری حقیقی

بیست و یکم رمضان سال ۱۴۳۳ هجری قمری

بیستم مردادماه سال ۱۳۹۰ هجری شمسی

۱. نظم فوق‌الذکر بر مبنای کتب گرانقدر تفسیری و مهم‌ترین ترجمه‌های موجود به همراه کتب تاریخی ارزشمندی است که امکان مطالعه‌ی نهج‌البلاغه بر اساس توالی تاریخی را فراهم آورده است. خوانندگان محترم جهت آشنایی با دلایل برقراری چنین نظمی می‌توانند به کتاب «نهج‌البلاغه نوین» تألیف این نگارنده مراجعه نمایند.